

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 Cur fuerit titulus super crucem Christi impositus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

operiunt, ut sunt thorax, caligae, & alia id genus, id A
non est improbabile, neque etiam est credibile Chri-
stum huiusmodi genere vestium fuisse vsum. Secun-
do veto improbat ille modus dicendi ex verbis
Ioannis. Et fecerunt quatuor partes unicuique militi par-
tem, & tunicam, &c. & infra, Non scindamus eam. Quo
verbo aperte indicatur, alias vestes fuisse scissas. Præ-
terea, quia facta esset particio sine scissione, per par-
tiales vestes, potuisset tunica alicui illarum partium
annumerari, atque ita non fuisset necesse sortem
mittere super eam. Et ideo Euthym. (quam alij re-
centiores sequuti sunt) probabilius existimat, illam
partitionem factam esse scissis vestibus per futuras
in quatuor partes, iuxta numerum militum, quos
quatuor fuisse recte hinc deducit Augu. tract. 118. in
Ioan. Et hanc sententiam docuit Cyril. cat. 13. ille
verò existimat, Christum præter tunicam non ha-
buisset nisi aliam vestem, quæ necessario diuidenda
fuit, cum in sortes non fuerit missa. Euthym. vero ut
minimum existimat fuisse duas præter tunicam, quia
in plurali dicuntur vestimenta diuisa: quod tamen
argumentum non est efficax. Quia (ut supra diximus
quando est sermo de multis, interdum solet in nu-
mero multitudinis referri, quod circa vnum dum-
taxat getum est. Atque ita de hoc numero vestium
Christi nihil certi potest affirmari, quamuis de scis-
sione vestium prædicta sententia probabilior videat-
ur.

Cyrril.
August.

Dubium.

Ioan. 19.
Iul. 11.
August.
D. Thom.
Marth. 27.
Luc. 23.
Marc. 15.

Ambros.

Theophyl.

Responsio.
Sortitio su-
per vestes
Christi om-
nes facta.

Cyrril.
Augustin.
Ambros.
Chryso.
Athanas.
Iust. 49.

Cyprian.
Cyril.
Athanas.

Tertio circa sortitionem, dubitari solet, an sola tu-
nica missa sit in sortem, vel etiam vestes aliae. Ratio
dubij est, quia Ioannes solus de tunica refert dixisse
militem, Non scindamus eam, sed sortiamur. Et idem vi-
detur colligi ex prophetia Dauid, Super vestem meam
miserunt sortem. Et ita sentiunt Aug. & S. Tho. in Ioan.
In contrarium vero est, quia reliqui Evangelistæ di-
cunt, Diuidentes vestimenta, miserunt sortes, & Marc. ad-
dit, Mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Et ita mul-
ti existimant facta diuisione vestium in quatuor par-
tes, ut nullus conqueri posset, sorte definitum esse,
quæ pars cuique obtingeret. Ita significat Ambr. Luc.
23. dicens. Diuiduntur vestimenta: alij aliud sorte defer-
tur. & Theophyl. Mar. 15. & hanc sententiam recen-
tiores amplectuntur. Et videtur certe valde consen-
tanea verbis Marci, quibus indicatur, quidquid vn-
iusquisque militum accepit, sorte tulisse. Et per se vi-
detur hoc verisimile, scilicet ad vitandas contentio-
nes, & rixas, ad sortes descendisse. Quia alias nullus
esset sua parte contentus. Et hoc etiam est argumen-
tum, eos in propriam utilitatem vestes diuississe. Nec
repugnat hæc sententia Ioanni, aut prophetiae, quia
sensu illius est, solam vestem inconsutilem mansisse
indiuissam, & tantum sorte alicui obtigisse: ceteras
autem vestes diuissas fuisse: non excludit tamen, quin
de illis postea iacta fuerit fors.

Vltimo loco supererat dicendum de mysteriis, quæ
in hac diuisione & sortitione latuerunt: sed quoniam hoc
ad institutum nostrum non pertinet, videantur de hac
re S. Patres exponentes Euangelia, præsertim Cyril.
Aug. Amb. Chry. & Atha. dicto ser. de pass. & cruce.
Duplex vero mysterium frequentius notatur à Patri-
bus. Primum est, per vestes Christi, Ecclesiam signi-
ficari. Nā de iustis scriptum apud Isaiam est. His omni-
bus tanquam ornamento vestieris. Ecclesiae autē ampli-
tudo significata est in quatuor partibus vestimento-
rum, quæ quatuor orbis plagas significant. Per tunicam
autem inconsutilem significata est vnitas Ecclesiae, ut
præter notatos Patres, notauit Cyp. libr. de vnitate
Ecclesiae. Alterum est (quod obseruauit Cyr. & Athan.)
tunicam inconsutilem significasse carnem Christi,
quam quatuor orbis partes imparibilibiter inter se
partiti sunt. Cum quo mysterio recte quadrat, quod
notauit Euth. vestem illam fuisse à B. Virgine contex-
tam. Addit Ambr. aliam mysticam significationem qua-
tuor Euangelistarum, sorte diuinæ gratiæ inter se gesta
Christi diuidentium, quam eleganter persequitur,

Cur fuerit titulus super crucem Christi impositus.

IN narranda historia huius tituli omnes Euangeli-
stæ conueniunt, sed in modo narrandi aliquate-
nus differre videntur. Primo enim Matt. post Chri-
stum crucifixum, & diuisa vestimenta, subdit, posi-
tam esse causam super caput eius. Ioannes vero prius
narrat tituli inscriptionem, postea vestium diuisionem.
Sed hoc nihil adfert difficultatis. Quia (ut sæpe dixi-
mus) non oportet ordinem narrationis ordini rerum
respondere: neque Evangelistæ dum aliquid prius me-
morant, propterea affirmant factum esse prius. Incer-
tum tamen hinc relinquitur, utrum horum prius fue-
rit, nec mihi constat, an positus sit titulus super cru-
cem, postquam in illa elatus in sublime Christus est, an
vero prius: verisimile tamen est non fuisse positum,
donec iam Christus fuit crucifixus. Vnde si affixus
fuit cruci antequam à terra eleuaretur, probabile est
tunc etiam fuisse titulum affixum, nam maiori dif-
ficultate, & labore postea affigeretur. Si autem Chri-
stus affixus est cruci iam erectæ & eleuatus in aera, cre-
dibilius est finita Christi crucifixione, statim affixum
esse titulum. Vnde utraque ratio fit probabile, hunc
actum antecessisse diuisionem vestium.

Quod si ratio inquiratur, cur titulus causæ fuerit
affixus cruci Christi potius, quam crucibus latronum.
Respondere potest primo, fortasse etiam eorum cruce-
bus habuisse titulos quia licet Evangelistæ non nar-
rent, tamen non inde fit non habuisse, ut in simili su-
pra diximus. Quod si ita est, ratio huius inscriptio-
nis reddi poterit. Quia mos erat inscribendi causam
supplicij. Nihilominus tamen Chryl. homil. 84. in
Ioan. ex ijs quæ in inuentione crucis Christi accide-
runt, probat latronibus non fuisse titulos superpo-
sitos. Atque hinc colligit, non sine speciali Dei ordi-
natione hoc factum esse: dicens. Non parua in hoc di-
spensatio, sed hinc pendet. Cum enim postmodum defossus
esset lignum crucis, nulla de eo cura suscepta, cum & fideles
timerent, & alii vacarent, contigit ut diu post pe-
quiritur: & cum tres crucis inuenta essent, par est, & quia media
erat, & propter titulum Domini crucem agnitam, nam la-
tronum crucis titulum non habebant. Eandemque senten-
tiam eisdem pene verbis sequutus est Euthym. c. 67. in

Matth. dicens. Iuxta Diuinam omnino providentiam ti-
tulum super solam Christi crucem positum esse. Et inferius
etiam addit, inuentam Domini crucem: A titulo po-
situm fuisse cognitam. Theoph. verò in Ioan. c. 19. ita
hoc explicat, ut dicat, propterea diuina dispensatione
factum esse, ut sola crux Christi titulum haberet, ut po-
stea non ignoraretur, sed per hoc signum cognosci
posset. Sed quod quid de re ipsa sit, ratio vero, quæ hos
Patres mouit, non videtur multum vrgere. Primo qui-
dē, quia iuxta historiā in Ecclesia magis receptam, &
supra indicatā, in crucis inuentione non fuit cognita
crux Domini, ab alijsq; discreta ex titulo, sed speciali mi-
raculo. Deinde, quia licet demus ex titulo fuisse co-
gnitam, potuit hoc esse, non quia alie crucis titulis care-
rent: sed quia diuersas admodum supplicij causas cōti-
nebant. Quod significat Ambr. orat. de obitu Theo-
dosi dicens. Tria pavibula confusa reperit: Sed non potuit
obliuisci Christi triūphus, & infra. Inuenit quia in medio
pavibulo prælatus titulus erat, Iesus Nazarenus Rex Iudæo-
rum, & infra. Habeat ergo Helena, qua legat, unde crucem Do-
mini recognoscit. Ergo licet alie crucis titulos haberet,
ex varietate inscriptionum posset satis crux Christi
cognosci. Quamuis autē hæc ratio non cogit, nihilo-
minus illorum Patrum opinio per se probabilis est, &
potest facile sustineri. Ea vero posita necesse est red-
dere speciale rationem, cur potius CHRISTI
causa, quam aliorum inscripta sit. Et fortasse esse
potuit, quia eius causa erat insignior, & illustrior.
Nā licet fortasse huiusmodi titulus non omnibus so-
leret

Titulus cruce
Christi
quando im-
positus.

Dubium

Responsio.

Latronum
crucibus ti-
tulus non su-
perpositus
cruci.

Euthym.

Theophyl.

Ambros.

Ieret apponi: probabile tamen est in causis insigni-
bus, hunc morem seruatum esse. Forte etiam propria,
& specialis ratio mouit Pilatū, de qua statim dicam.

Secundo videntur discordare inter se Euāgelistae
in describendo hoc titulo, qui causam supplicij Chri-
sti continebat. Mat. enim dicit scriptū esse. *Hic est Iesus
Rex Iudaeorum.* Marc. tantū habet, *Rex Iudaeorum*, Luc.
Hic est Rex Iudaeorum. Ioann. verò, *Iesus Nazarenus Rex
Iudaeorum.* Dicendum vero est nullo modo inter se
pugnare, cum eandem rem contineant, quamuis di-
uerfis verbis. Ea tamen, quae Ioannes retulit, sunt re-
uera ipsamet, quae scripta fuerunt in titulo, vt nunc
etiam conspiciuntur Romae in templo Sanctae crucis,
continent autem illa quatuor voces, primo nomen
proprium, (quod Lucas omisit, & per pronomen *hic*
illud explicauit.) Quia vero multi eo nomine appel-
lari poterant, subiunctum est cognomen ex patria
sumptum: alia vero duo verba causam continent,
quam eisdem verbis omnes Euāgelistae posuerunt.
Verbum autem illud *hic est*, (quod Matth. & Lucas
posuerunt) formaliter non erat in titulo. erat tamen
virtute, & in sensu, quem ipsi explicarunt, potius
quam formalia verba.

Sed hic rursus inquiri potest, cur Pilatus voluerit
his verbis causam Christi describi: Non enim dixit:
Hic se regem finxit, aut fecit: sed simpliciter eum *regē*
appellauit. Et difficultatem auget, quod, cum Iudaei
conquererentur de huiusmodi titulo, vellentque in-
scribi ipsum dixisse, *Rex sum Iudaeorum*: ipse nihilomi-
nus in sententia persistit. Hac de causa aliqui existi-
mant Pilatū reuera cognouisse, Iesum esse verum
Regem, sicut antea multis verbis significauerat Iu-
daeis dicens: *Ecce Rex vester*, & rursus, *Regem vestrum
crucifigam*? Et huic sententiae videtur fauere Chry-
solom. homil. 84. in Ioan. dum ait, Pilatū scripsisse hunc
titulum, cum vt Iudaeos vlcisceretur, tum vt Chri-
stum excusaret. Nam cum eum tanquam prauum tradi-
disset, & sententiam hanc latronum societate confirmari vel-
let, ne quis tam turpem mortis nos amittere, & tanquam
malum, & perditum eum accusare posset, vt calumnian-
tium os obstrueret, in Regem suum insurrexisse denuntiat, &
namquam triumpho accipiam litteras insculpsit, clara voce, &
victoriam, & regnum profertentes, quamuis non perfecte. Sic
etiam Augustinus Psal. 56. dicit hunc titulum scri-
ptum esse: *Ad exprobandam frontem Iudaeorum, quod à Re
ge suo manus non abstinerunt.* Et rursus postquam retu-
lit querelam Iudaeorum apud Pilatū de hoc titulo.

Respondit (inquit) Ies. Pilatus. *Quod scripsi, scripsi, quid sug-
geritis mihi falsitatem? ego non corrumpo veritatem.* Et ibi
late explicat hoc mysterium praedictum esse in titulo
illius Psal. 56. qui est huiusmodi. *In finem ne corrumpas
tituli inscriptionem.* Nam illud (inquit) *ne corrumpas tituli
inscriptionem, non video, quomodo pertineat ad illum David.*
Non enim aliquis titulus inscriptus erat ipsi David, quem cor-
rumpere Saul. Vnde inferius concludit. *Saul ergo, po-
pulus Iudaeorum erat, David Christus erat, titulus ibi, Rex
Iudaeorum.* De quo infra iterum redibit sermo. Et cō-
firmari hoc potest, quia Pilatus euidenter cognosce-
bat innocentiam Christi, quam aperte est professus,
& alioqui ipsum audierat dicentem, *Regnum meum
non est de hoc mundo.* Intellexerat etiā quid vxor sua
passa esset propter Christum, ergo non est mirum,
quod sibi persuaserit Christum esse regem. Ceterum
hoc est creditu difficile. Primo, quia vel Pilatus in-
tellexit Christum iure, licet non facto, esse regē tem-
poralem Iudaeorum: & hoc nō, quia Christus illi dixit,
Regnum meum non est de hoc mundo, neque habuit aliquod
aliud fundamentū ad hoc credendū. Vel intellexit ef-
se regē spirituale, & alterius rationis, & si hoc intel-
lexisset, nō dixisset esse regē Iudaeorum, sed totius mundi.

Dici ergo potest, Pilatū non intellexisse Chri-
stum esse Regem eo modo, quo nos credimus eum
esse Regem, scilicet regem caeli, & terrae, & reuera

Fr. Suarez. tom. 2.

A supremum Dominum totius mundi: aut etiam Iu-
daeorum, haec enim, & similia, non possunt villo suf-
ficienti fundamento affirmari: tamen quia certo
sciebat Christum esse innocentem, vt saepe confessus
est, & ab ipso met audierat se Regem esse, non tamen
huius mundi, non credidit ipsum mentiri: sed con-
fusse intellexit: eum habere inter Iudaeos regiam di-
gnitatem alterius rationis à regno temporali, per-
tinentem ad ritum Iudaicum, sicut pontifices, & Pro-
phetae habebant inter Iudaeos singularem excellen-
tiam, & dignitatem. Itaque verisimile est intellexisse
Christum, iuxta religionem Iudaeorum fuisse virum
ab illorum Deo missum, eisq; datum, vt in rebus ad
religionem pertinentibus eos instrueret, & gubernaret.
Et hoc sensu, aliove simili vocasse illum *Regem
Iudaeorum*, atque ita non in Christi ignominiam, &
accusationem, sed potius in excusationem, & hono-
rem atque in Iudaeorum opprobrium, & indigna-
tionem, hunc titulum posuisse. Erat enim illis ipse
fusus, propterea quod in procuranda morte innocen-
tis, ei fuerant molestissimi. Et hoc modo explicata
haec ratio est satis probabilis, quam ex contextu Eu-
angelico acute deduxit noster Cardinalis Toletus
capit. 18. & 19. in Ioannē. Alio vero modo potest haec
ratio explicari, Pilatū posuisse hunc titulum ex
humano timore. Nam quia Iudaei illi comminati
fuerant, *Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris*: voluit
quasi testimonio publico ostendere, & satisfacere
Caesari, quod regnum eius diligenter defendisset.
Voluit etiam omnibus satisfacere, cur ad mortem
damnasset hominem, quem innocentem iudicaue-
rat, scilicet quia accusatus esset, quod regnum affe-
ctasset, aut quod Regis Iudaeorum hominem usurpasset.

Noluit autem scribere, *Se fecisse Regem Iudaeorum*: sed
simpliciter, *Rex Iudaeorum*, vel in odium ipsorum Iu-
daeorum, quibus hoc displicebat, vel quia nunquam
ipsum audierat dicentem esse Regē Iudaeorum: sed
Regem, qui testimonium perhiberet veritati, sed ipsos tan-
tum Iudaeos audierat hoc illi obijcientes, & ideo no-
luit scribere, se fecisse, aut dixisse Regem Iudaeorum:
sed simpliciter, & indefinite, *Rex Iudaeorum*. Denique
addit Cyril. Alex. libr. 12. in Ioan. cap. 31. & Aug. tract.
117. in Ioannē, diuina providentia factum esse, ad
gloriam Christi, & Prophetiarum complementum,
vt Pilatus etiam ignorans, quid faceret, regnū Chri-
sti, Iudaeis reluctantibus, publice profiteretur. Vnde
de hoc mysterio intelligi fuisse scriptū in titulo Psal.
56. *Ne corrumpas tituli inscriptionem.* Quod ita expli-
cuit etiam Nicolaus Papa. 1. Epist. ad Michael. Imper-
ratorem. Vnde sumpsit Aug. occasionem dubitan-
di. Si diuina providentia factum est, cur non potius Rex ho-
minum, quam Rex Iudaeorum scriptum est? Et responderet,
intelligendos esse in illo titulo Iudaeos spirituales,
id est, fideles, & iustos, qui filij Abraham dicuntur ad
Galat. 3. & ad Rom. 4. Quod quidem intelligendum
est in mystico sensu, fortasse ab Spiritu Sancto intēto.
Nam ad litteram Pilatus solū intellexit de Iudaeis car-
nalibus, à quibus Christus accusatus erat, quod ipso
rum regnum affectasset.

Tertio narrant Lucas, & Ioannes, hunc titulum
scriptum esse Hebraice, Graece, & Latine, quod ta-
men reliqui Euāgelistae non expresserunt: nec ta-
men negarunt. Intelligendum autem est, titulum non
semel tantū partim Hebraice, partim Graece, partim
Latine: sed ter potius in praedictis idiomatibus fuisse
integre descriptum. Ita enim omnes expositores
docent, & ex ipso titulo (qui Romae asseruatur) clare
constat. Ratio etiam id persuadet. Vt enim notarū
Aug. tract. 117. in Ioan. Euthym. capit. 68. in Matth.
scripsit Pilatus titulum illis tribus linguis, vt ab om-
nibus gentibus, & nationibus, quae ad diem festum
Ierosolymam venerant, legi posset. Erant enim illae
linguae praecipuae, & frequentiores in orbe: Hebraea
propter antiquitatem, & quia illius regionis erat
propria: Graeca propter sapientiam, & eloquentiam

Tituli cru-
cis inscrip-
tio talis à Pila-
to cur posita.

Tolet:
Ioan. 19.

Tituli crucis
inscriptio re-
dundat in
gloriam
Christi.

Cyrl.
August.

Psal. 56.
Nic. papa.
Augustin.

Galat. 3.
Rom. 4.

Tituli cru-
cis quoniam
idiomate ma-
scriptus.

Augustin.
Euthym.

Hebraea Graeca

Titulicra
cis mystica
significatio.

Dan. 7.

Psal. 71.
Philip. 2.

Cyrl.
Nic. Papa
Theophy.

Græcorum: Latina propter Romanorum potentia & gloriam; ergo ad hunc finem necessarium fuit, vt in vnaquaque harum linguarum integre scriberetur. In quo etiam significatum fuit Christi regnum per vniuersum terrarum orbem propagatum iri, & omnes gentes, ac lingnas Christi obsequio fuisse micipandas, iuxta illud Daniel. 7. *Dedit ei potestatem, & honorem, & regnum: & omnes populi, & sribus, & lingue ipsi seruiens: & illud Psal. 71. Adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes seruiens ei.* Et ad Philip. 2. *Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris.* Ita Cyril. Alexand. libr. 12. in Ioan. c. 30. significauit Nicolaus Papa loco citato. Addit Theophyl. Luc. 23. *Hoc licet, non e mente scribens, simbolum fuisse, quod potentissimi gentium, quales Romani, & sapientissimi, quales Græci, & religiosissimi, quales Hebrei regno Christi subiicendi essent.* Et super Ioannem capit. 19. inquit, his linguis significatum esse, Dominum regem esse Philosophia practica, naturalis, & theologica, quod fufius prosequitur.

SECTIO III.

Quando, & quomodo vinum, & acetum felle mixtum fuerint Christo ad bibendum data.

Ratio difficultatis est, quia Matth. & Marcus ante crucifixionem narrant datum esse Christo vinū ad bibendum, ita enim legimus in vulgata Latina. Nam iuxta Græcam Matt. non dicit, *vinum*, sed, *acetum*, & ita legunt Græci, Origenes, Chrysostomus, Theophyl. Euthymius. Et præterea inter se differunt, Nam Matthæus dicit illud esse *Vinum felle permixtum*, Marcus autem dicit fuisse, *Myrrhatum vinum*, Matth. quoque ait, *Gustasse illud, non tamen bibisse*, Marcus vero simpliciter negat accepisse. Post crucifixionem vero iidem narrant, datum esse Christo acetum ad bibendum in sponsia. Luc. vero, & Ioannes prætermisso prior potu vini, tantum acetum meminere. Ioannes autem in eo enarrando differt à prioribus Euangelistis, cum dicat acetum datum esse Christo occasione illius verbi, *Sirio*, quod in cruce protulit: alij vero dicunt propinatum illi esse acetum, statim ac dixit, *Eli, Eli, &c.*

Primo igitur omnium certum est, bis vt minimū fuisse Christo potum in passione datum: Id enim expresse habetur ex Marco, & Matth. Vnde mirum est in hoc Lyranum super Matth. hallucinatum fuisse. Secundo certum est, prius quam CHRISTVS Crucem ascenderet, illi fuisse propinatum vinum ad bibendum, statim ac in montem Caluarie peruenit, paulo antea quam crucifigeretur. Ita enim Matth. & Marcus significant, & credibile est, fuisse illius gentis consuetudinem, quando aliquis esset capite plctendus, præsertim in Cruce, quod erat acerbissimum supplicium, vinum deferrent, quo possent hominem confortare, ne deficeret.

Difficultas vero est, an hic potus datus sit Christo semel tantum ante crucifixionem, vel etiam bis, atque adeo, an Matthæus, & Marcus de eodem potu loquantur. Communis sententia affirmat, fuisse eundem potum, qui reuera fuit vinum, vt Marcus ait, & in Matthæo, (vel ita est eligendum) vt etiam aliquot Græci codices habent, vel si legatur *acetum*, ita dictum est, quia erat vinum acidum, iamque acetum saporem referebat. Illud autem fuit *myrrha conditum* (vt Matthæus dicit) dicitur autem à Marco *cum felle mixtum*, quia vel simul fel habebat, vel per metaphoram, quia amarissimum erat, dictū est felle mixtum. Hoc autem vinum Christus non accepit, vt Marcus dixit. Quia licet illud degustauerit (vt Matt. refert) non tamen bibit, neque in stomachum traiecit. Ita fere hoc explicant, & Euangelistæ conciliant Hieronymus, Beda, Anselmus, & Augustinus libro tertio de consensu Euangelistarum capite vnde

mo. Alijs vero magis placet, Matthæum & Marcum de diuersis potibus effeloquutos. Quam sententiam indicat Euthymius cap. 67. in Matthæum, & Theophyl. phylactus in Marcum, vtramque sententiam probabilem relinquit. Hanc vero posteriorem opinionem constanter defendit Cæsar Baronius in annalibus, anno. 34. noua quadam ratione quam eleganter, & erudite persequitur. Dicit enim, vinum myrrhatum non fuisse vinum amarum (vt ceteri omnes scriptores communiter existimant) sed vinum optimū seu myrrhatum, quod in vasis myrrhinis admixtis varijs speciebus condebatur, vt saporem odoremque gratissimum imbiberet, & ad confortandum hominem maiorem vim haberet. Huiusmodi enim vinum in vsu, magnoque pretio fuisse apud antiquos, probat ex Plinio libro decimo quarto Historiarum capite duo decimo, & ex Marciali, veteribusque alijs apud quos myrrhina appellatur. Ex nominis ergo similitudine coniecit hic author, huiusmodi fuisse vinum myrrhatum, de quo Matth. loquitur. Vnde consequenter colligit illud nō fuisse propinatum Christo ex odio: sed ex commiseratione alicuius, qui id attulerat, vt aliquod solatium Christo, vel etiam alijs damnatis ad mortem afferret. Quod, cum gustare nolisset, ab alijs (inquit) qui eum odio habebant, vinū felle mixtum ei propinatum est. Et huic sententia fauet, quod Lyranus in Matthæo. refert ex traditione Iudæorum, statutum esse à senioribus eorum, vt damnatis ad mortem vinum aromaticum daretur, propter illud Proverbior. vltimo. *Date scieram merentibus, & vinum iis, qui amaro sunt animo.* Hæc sententia non est improbabilis, præsertim si (vt Græca frequentius habent) Matthæus *acetum* scripsit. Non enim placet, vt acetum nomine vinum ad corruptionem tendens, explicemus: alioqui etiam posset eodem modo exponi aliud acetum, quod post crucifixionem ei datum est: & eodem modo posset explicari prophetia, vnde non posset constare verum, & proprium acetum Christo fuisse propinatum. Et eadem ratione non placet, vt apud Matth. nomine *felle* intelligamus amaritudinem myrrhæ. Nō enim metaphoris vt necesse est, vbi proprietates potest retineri verborum: Si vero (vt probabilius est) Matth. non *acetum*, sed *vinum*, scripsit (in quo Græci codices sunt emendandi: facile enim potuerunt corrumpi, propter vocis similitudinem, vt Iansenius notauit) hoc (inquam) posito, facile defendi potest, illud vinum fuisse vnum & idem, dummodo myrrhatum, & felle mixtum censetur. Si cui verò placuerit fuisse diuersa, non repugnabit Euangelio, aduerfabitur tamen fere omnibus expofitoribus. Rursus an illud vinum myrrhatum fuerit, tam pretiosum (vt Baronius scribit) mihi incertum est, & difficile est creditu, tanta diligentia & cura in crucifixorum vsus fuisse conditum. Nam si dicamus hoc beneficium specialiter fuisse Christo collatum, propter specialem alicuius deuotionem: id non sit probabile, cum Psal. 68. de illo scriptum sit. *Consolantem me quesui, & non inueni, ac statim subdatur. Dederunt in escam meam fel: nam is, qui eum amore prosequerantur, vel non audebant illi subuenire, vel præ nimio dolore vix poterant; vel certe intelligebant non fore hoc illi gratum. Si autem dicamus huiusmodi vinum solum esse dari hominibus damnatis ad mortem, etiam id difficile credi poterit, præsertim cum authores scribant illam prætiosam myrrhinam in vasis myrrhinis, quæ sunt pretiosissima, & rarissima admixtis varijs, & pretiosis rebus, solere condiri. Facilius ergo credi poterit, in eo vino admixtum aliquid myrrhæ, non ex odio, sed ex consuetudine: neque ob delicias, & gustum, (fortasse enim amarū erat) sed quod esset efficacius ad confortandum hominem, & impediendum, ne vapores caput hominis occuparent. vt ibidē ex Aristote. Baronius refert. Nam si hunc effectū efficere potest vas myrrhinum, eundem poterit præstare*

Lyr.

Ante crucifixionem potus Christo datus.

Hierony.
Beda.
Anselm.
Augustin.
Euthym.

Quale vinū ante crucifixionem Christo datum.

Psal. 68.